

Sygn. akt VII Ka 416/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie VII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Gałkowska (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Aleksandra Błachowicz - Dróżdź

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej Częstochowa – Północ w Częstochowie Dominiki Gąsienicy
po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2018r.

sprawy **S. M. (1) s. B. i E. ur. (...) w C.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 79 pkt 4 ustawy o rachunkowości

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Częstochowie

z dnia 11 stycznia 2018 r. , sygn. akt XI K 807/17

orzeka:

1. uchyła zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. umarza postępowanie przeciwko oskarżonemu;
2. na podstawie art. 632a k.p.k. obciąża w całości oskarżonego kosztami postępowania w sprawie.

Sygn. akt VII Ka 416/18 **UZASADNIENIE**

S. M. (1) został oskarżony o to że: pełniąc funkcję Prezesa Zarządu Spółki (...) sp. z o.o. i będąc w imieniu komplementariusza osobą odpowiedzialną za terminowe składanie sprawozdań finansowych (...) sp. z o.o. sp. k.a. z/s w C. nie złożył w C. we właściwym rejestrze sądowym w ustawowym terminie 15 dni od dnia zatwierdzenia tj. nie później niż do dnia 15 lipca 2018 roku sprawozdania finansowego za 2017 rok wraz z opiniami biegłego rewidenta oraz odpisami uchwał bądź postanowień organu zatwierdzającego (...) sp. z o.o. sp. k.a. z/s w C.

tj. o przestępstwo z art. 79 pkt 4 ustawy o rachunkowości

Wyrokiem z dnia 11 stycznia 2018r. Sąd Rejonowy w Częstochowie w sprawie o sygn. akt XI K 807/17

1) oskarżonego S. M. (1) uznał za winnego popełnienia czynu opisanego w części wstępnej wyroku, wyczerpującego znamiona występku z art. 79 pkt 4 ustawy o rachunkowości i za to na podstawie art. 79 pkt 4 ustawy o rachunkowości w zw. z art. 33 § 1 i 3 kk orzekł wobec oskarżonego karę grzywny w wysokości 50 (pięćdziesiąt) stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki na kwotę 30 (trzydzieści) złotych;

2) na podstawie art. 627 kpk w zw. z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa opłatę w wysokości 150 (sto pięćdziesiąt) złotych i wydatki w kwocie 130 (sto trzydzieści) złotych.

Powyższy wyrok został zaskarżony na korzyść oskarżonego w drodze apelacji wywiedzionej przez obrońcę oskarżonego.

Obrońca zarzucił wyrokowi:

I. obrazę przepisów postępowania karnego, mającą istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia, tj.:

1. art. 7 kpk i art. 424 § 1 pkt 1 in fine kpk poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów, wyrażającej się w sprzecznej z zasadami doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania, wybiórczej, bezkrytycznej i jednoznacznie ukierunkowanej na poniesienie odpowiedzialności karnej przez oskarżonego, analizy:

a) wyjaśnień oskarżonego, w tym przede wszystkim w zakresie w którym nie przyznawał się on do zarzucanego mu czynu. wskazując, iż:

-nie miał możliwości „osobistego” zaangażowania w złożenie do 15 lipca 2014 r. sprawozdania finansowego za 2013 r. wraz z opiniami biegłego rewidenta i odpisami uchwały bądź postanowień organu zatwierdzającego (...) Sp. z o.o. Sp. k.a. z/s w C., bowiem w tym okresie był aresztowany na terenie Wielkiej Brytanii;

-zlecił prowadzenie wszelkich spraw związanych z obsługą Spółek, których był Prezesem dyrektorowi zarządzającemu Spółki (...) oraz swojej księgowej, która posiadała stosowne upoważnienia do podejmowania czynności we wszystkich spółkach, nie tylko w (...) Sp. z o.o.;

a w konsekwencji:

II) błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia, polegający na przyjęciu, że S. M. (1) dopuścił się popełnienia zarzucanego mu czynu zabronionego z art. 79 pkt 4 ustawy o rachunkowości, podczas gdy:

- oskarżony nie miał możliwości wywiązania się „osobiście” z ustawowego obowiązku złożenia do 15 lipca 2014 r. kompletu dokumentacji związanej ze sprawozdaniami (...) Sp. z o.o. Sp. k.a. z/s w C., bowiem w tym okresie był aresztowany na terenie Wielkiej Brytanii, a ponadto, upoważnił fachowe podmioty w tym księgową i dyrektora zarządzającego Spółki (...) Sp. z o.o. do obsługi i podejmowania czynności także w Spółce (...) Sp. z o.o. Sp. k.a. z/s w C..

– oskarżony działał umyślnie z zamiarem ewentualnym, podczas gdy właściwa analiza okoliczności sprawy prowadzi do wniosku, iż jego postępowanie należy ocenić jako działanie nieumyślne;

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu zabronionego; względnie na zasadzie art. 17 § 3 kpk o umorzenie postępowania z uwagi na znikomą społeczną szkodliwość czynu zarzucanego oskarżonemu; ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji;

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja skarżącego zasługiwała na częściowe jej uwzględnienie.

Wskazać należy w pierwszej kolejności, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy, który został następnie poddany wnikliwej analizie w sposób w jednoznaczny i nie nasuwający dowodzi, iż S. M. (1) do dnia 15 lipca 2014r. pełnił funkcję prezesa Zarządu spółki (...) sp. o.o. w C.. Faktu tego nie kwestionował sam oskarżony w toku całego postępowania, w tym podczas składania wyjaśnień przed Sądem Rejonowym i jest on oczywisty w świetle takich dowodów jak rezygnacja złożona przez oskarżonego S. M. (1) z pełnienia tej funkcji z dniem 19 maja 2015r. (k 139 akt). Znamionym jest przy tym, iż na karcie 140akt znajduje się zaś oświadczenie z dnia 16.06.2015r. podpisane przez M. P., członka zarządu tej spółki, która oświadcza, iż tegoż dnia otrzymała oświadczenie S. M. (1) zawarte w piśmie z dnia 9 maja 2015r. pt. rezygnacja o złożeniu przez niego funkcji Prezesa Zarządu (...) sp. z o.o. . Złożone w tych okolicznościach na etapie postępowania odwoławczego pismo z dnia 9.04.2014r., i nie potwierdzone nawet za zgodność z oryginałem

przez obrońcę oskarżonego, a zawierające rzekomą rezygnację ze sprawowanej przez oskarżonego S. M. funkcji prezesa Zarządu Spółki (...) Sp. z o.o, z siedziba w C. z dniem 9.04.2014r. jest więc całkowicie niewiarygodne, i nie potwierdza rzeczywistych faktów. Zostało sporządzone wyłącznie na użyte niniejszego postępowania. Znamionym jest bowiem, iż w toku całego postępowania oskarżony nie podnosił, by zrzekł się pełnienia funkcji prezesa Zarządu Spółki (...) w innej dacie, aniżeli wynikająca z dokumentów załączonych do aktu oskarżenia. Oskarżony, jako osoba od wielu pełniąc funkcje zarządcze w różnych podmiotach gospodarczych, doskonale przy tym zdawał sobie sprawę z prawnego znaczenia faktu piastowania przez niego funkcji prezesa zarządu spółki (...), zwłaszcza w aspekcie zasadności stawianego mu zarzutu. Tymczasem oskarżony nigdy nie kwestionował, iżby to nie na jego osobie ciążył obowiązek złożenia sprawozdań finansowych (...) sp. z o.o Sp. k.a. z/s w C. wraz z opiniami biegłego rewidenta oraz odpisami uchwał lub postanowieniem organu zatwierdzającego. W szczególności nie podnosił, iż te obowiązki na nim nie spoczywały w związku z tym, iż funkcji prezesa zarządu nie pełnił. Wyjaśnienia oskarżonego ukierunkowane były wyłącznie na próbę wykazania, iż w nie złożył sprawozdania, bo spółka na nie wykazywała żadnego obrotu i nie wiedział, że ma to zrobić (k-227). Przed Sądem nieudolnie zaś wskazał, iż złożenie sprawozdania z działalności tej spółki zlecił innym osobom, tj. księgowej, która przygotowywała wszystkie takie dokumenty z różnych spółek z tym, iż skoro w (...) nie było obrotów, to księgowa dlatego nie złożyła sprawozdania dotyczącego tej spółki. Oskarżony w swych wyjaśnieniach starał się przerzucić odpowiedzialność za zaniebdania jakie w tym względzie wystąpiły na inne osoby, tj. księgową, lecz nie wykazał by w samej firmie (...) księgowa była zatrudniona, by też podpisał jakąkolwiek umowę na obsługę prawną z firmą zewnętrzną. Skarżący takowej umowy nie przedłożył, ani w toku postępowania karnego przed Sądem I Instancji, ani też już po wniesieniu apelacji w sprawie. Najistotniejszym jest, a co wymaga szczególnego podkreślenia, iż nawet zawarcie umowy z jakąkolwiek firmą doradztwa podatkowego za obsługę księgową podmiotu gospodarczego, którego oskarżony był prezesem, nie mogłoby uwolnić oskarżonego od odpowiedzialności karnej za niezłożenie w terminie sprawozdania finansowego w odpowiednim rejestrze sądowym. Przepisy ustawy rachunkowości nakładają bowiem obowiązek złożenia takiego sprawozdania wyłącznie na osobę kierownika jednostki i obowiązku tego nie mogą scedować na żadną inną osobę. Oskarżony- jako prezes spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki komandytowo - akcyjnej jest uznany w świetle przepisów ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości za kierownika jednostki. Przepis art. 3 pkt 6 ustawy o rachunkowości określa, iż przez kierownika jednostki - rozumie się przez to m.in. członka zarządu lub innego organu zarządzającego, a jeżeli organ jest wieloosobowy - członków tego organu, z wyłączeniem pełnomocników ustanowionych przez jednostkę. Natomiast obowiązek przygotowania oraz złożenia sprawozdania finansowego oraz terminy na wykonanie tych działań określają art. 52, art. 53 oraz art. 69 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. Zgodnie z art. 52 w/w ustawy kierownik jednostki zapewnia sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia bilansowego i przedstawia je właściwym organom, zgodnie z obowiązującymi jednostkę przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy. Zaś artykuł 53 ustawy o rachunkowości stanowi, że roczne sprawozdanie finansowe jednostki podlega zatwierdzeniu przez organ zatwierdzający, nie później niż 6 miesięcy od dnia bilansowego. Obowiązek złożenia rocznego sprawozdania finansowego we właściwym rejestrze statuuje art. 69, który wskazuje, że kierownik jednostki składa we właściwym rejestrze sądowym roczne sprawozdanie finansowe w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego.

Przy wykonaniu tego obowiązku kierownik jednostki choć może się posłużyć osobami trzecimi, to jednak nie może go na nie scedować. Nie zasługuje więc na uwzględnienie argumentacja oskarżonego, jakoby działając w zaufaniu do księgowej był przekonany, że to księgowa (ewentualnie jakakolwiek inna osoba) miała obowiązek złożenia takich dokumentów do sądu rejestrowego. Sąd Okręgowy podziela bowiem w pełni stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 16 października 2014r., sygn. akt II KK 279/14. LEX nr 1541051, iż podmiot prowadzący usługowo księgi rachunkowe spółki nie jest zobowiązany lub nawet uprawniony do składania sprawozdań finansowych do właściwego rejestru sądowego. Z treści art. 52 ust. 2 ustawy z 1994r. o rachunkowości wynika jedynie obowiązek podpisania sprawozdania finansowego przez osobę, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych obok kierownika jednostki, który takie sprawozdanie jest zobowiązany dodatkowo złożyć we właściwym sądzie. Z powyższego jednoznacznie wynika, iż to na oskarżonym jako kierowniku jednostki ciążył obowiązek złożenia sprawozdań finansowych. Oskarżony nie może zasłaniać się nieznaną sobie prawem w zakresie reprezentacji spółki i obowiązków ciążących na nim – jako na prezesie spółki. Od przedsiębiorcy - profesjonalisty działającego w obrocie

gospodarczym wymaga się bowiem szczególnej staranności w prowadzonej przez siebie działalności jak również znajomości przepisów prawa. Należyta staranność uzasadnia zwiększone oczekiwania co do umiejętności, wiedzy, skrupulatności, rzetelności, zapobiegliwości i zdolności przewidywania. Obejmuje także znajomość obowiązującego prawa oraz następstw z niego wynikających w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 8 marca 2006r., sygn. akt I ACa 1018/05, LEX nr 186161).

Nie mniej jednak dostrzegając atypową sytuację oskarżonego, który od maja 2014r. do co najmniej 15 lipca 2014r. , a więc w czasokresie, kiedy mógł złożyć jeszcze w terminie do Sądu Rejestrowego odpowiednie dokumenty odnoszące się do spółki (...) był tymczasowo aresztowany na terenie Wielkiej Brytanii. Sąd Okręgowy uznał, iż w sytuacji ,gdy spółka ta faktycznie w 2013, ani też w 2014r. roku nie działała, nie zatrudniała żadnych pracowników, zaś sam oskarżony będąc osobą pozbawioną na wolności, poza terenem Polski, miał bez wątpienia znacznie utrudnione możliwości podejmowania jakichkolwiek działań związanych z zarządem spółki (...), zwłaszcza, iż spółka w związku z jej niefunkcjonowaniem nie miała więc – tak jak inne podmioty, w których równolegle oskarżony pełnił funkcję prezesa Zarządu - wykształconego określonego schematu organizacyjnego, którego istnienie ułatwiałoby oskarżonemu realizację obciążającego go obowiązku. Sąd Okręgowy dostrzega , iż oskarżony nawet posiadając bardzo duże natężenie dobrej woli oraz niezwykle determinację miałby znacznie utrudnione wykonanie tegoż obowiązku do dnia 15.07.2014r., kiedy to nadal był pozbawiony wolności. Mógł bowiem w istocie korzystać z uprzejmości osób trzecich, na których działanie nie miał przecież żadnego wpływu i wyłącznie z ich udziałem, oraz przy ich aktywnej roli doprowadzić do sporządzenia, zgromadzenia, a następnie przedłożenia odpowiednich dokumentów do właściwego sądu rejestrowego. Nasilenie stopnia złej woli oskarżonego kształtuje się w tych okolicznościach na znikomym poziomie. Znikomy jest więc też stopień winy. Zauważyć przy tym należy, iż znamionem jest, że Sąd Rejonowy nie dostrzega w zachowaniu oskarżonego winy umyślnej z zamiarem bezpośrednim, lecz wyłącznie z zamiarem ewentualnym. Zwraca przy tym uwagę, iż w sytuacji faktycznej w jakiej się oskarżony znajdował, tj. gdy z uwagi na pozbawienie wolności nie miał faktycznie możliwości wywiązywania się z obowiązku jakie ciążyły na nim z racji pełnionej funkcji prezesa zarządu mógł z tej funkcji zrezygnować. Nie negując, iż taka możliwość po stronie oskarżonego faktycznie zachodziła, to bezspornym jest jednak fakt, iż skoro tego nie uczynił, to sytuacja faktyczno-prawna w jakiej się znajdował do dnia 15.07.2014r. nie pozwalała mu swobodne działania, a zwłaszcza wywoływała niezwykle komplikacje w realizacji przez oskarżonego obciążających go obowiązków jako prezesa spółki. Podobnie Sąd Okręgowy ocenia stopień społecznej szkodliwości czynu oskarżonego, skoro Spółka (...) nie rozpoczęła faktycznie jeszcze żadnej działalności, nie osiągała dochodów, nie zatrudniała żadnych pracowników. Co za tym idzie, nie ujawnienie w rejestrze dokumentów w postaci sprawozdania finansowego za 2013r., wraz opiniami biegłego rewidenta, opiniami uchwał lub postanowieniem organu zatwierdzającego (...) nie ma większego znaczenia.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy uchylił zaskarżony wyrok i na mocy art.17§1pkt.3k.p.k. w zw. z art. 1§2k.k. umorzył postępowanie przeciwko oskarżonemu.

Podstawą prawną orzeczenia Sądu Okręgowego stanowi art. 437 §2 k.p.k. ,art.438pkt.3k.p.k.

Na mocy art. 632ak.p.k., z uwagi na fakt, iż oskarżony swoim zachowaniem faktycznie wyczerpał znamiona zarzucanego mu przestępstwa, Sad Okręgowy obciążył go kosztami postępowania w sprawie.